



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 360/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 262/2017-394 z 29. novembra 2017 a uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 16 C 84/2015-452 z 5. augusta 2019 a takto

**r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

#### **Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 262/2017-394 z 29. novembra 2017 a uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C 84/2015-452 z 5. augusta 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“, resp. „krajského súdu“).

2. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce vecí, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 4. septembra 2015 vedenou pod sp. zn. 16 C 84/2015 (ďalej len „žaloba“) domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom špecifikovanej nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území a v obci [REDACTED], vedenej v katastri nehnuteľností Okresného úradu

Nitra, druh pozemku orná pôda s výmerou 9 032 m<sup>2</sup> (ďalej len „pozemok“). Žalobu odôvodnil absolútnou neplatnosťou kúpnej zmluvy č. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „kúpna zmluva“ uzatvorenej na naliehanie zástupcu spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), ktorou jej predal pozemok na hospodárenie bez poskytnutia času na prečítanie. Po povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovanej do katastra nehnuteľností sa dozvedel, že obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] začala vykupovať pozemky (vrátane sťažovateľovho) na účely výstavby strategického parku Jaguar Land Rover (ďalej len „strategický park“). Uplatňovala si zákonné predkupné právo štátu k pozemkom (ktoré vzniklo vydaním uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 401/2015 o schválení návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom Vybudovanie strategického parku 8. júla 2015). Spoločnosť [REDAKOVANÉ] ponúkala za (pôvodne sťažovateľov) pozemok sumu 135 480 €, t. j. 15 € za m<sup>2</sup>. Sťažovateľ v čase predaja pozemku nevedel, že ten bude „spadať pod“ strategický park. Žalovaná tak ľstivým konaním a v hrubom rozpore s dobrými mravmi zneužila jeho neskúsenosť a dôverčivosť na účely získania neoprávneného majetkového prospechu.

4. Neskôr podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra protest proti rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva žalovanej k pozemku, ktorému bolo vyhovené z dôvodu porušenia zákonného predkupného práva štátu k pozemku a vyhodnotenia kúpnej zmluvy ako absolútne neplatného právneho úkonu.

5. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa v správnom (vkladovom) konaní domohol žalobou uplatňovaného nároku a jeho vlastnícke právo k pozemku bolo evidenčne obnovené, odpadol dôvod na vedenie súdneho konania na okresnom súde a sťažovateľ 14. októbra 2016 vzal žalobu v celom rozsahu späť.

6. Okresný súd potom uznesením č. k. 16 C 84/2015-175 z 25. mája 2017 konanie o žalobe sťažovateľa zastavil a priznal mu právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti výroku o trovách konania podala žalovaná odvolanie. Krajský súd napadnutým rozhodnutím zmenil výrok o trovách konania tak, že ich náhradu priznal v plnom rozsahu

žalovanej. Okresný súd potom uznesením č. k. 16 C 84/2015-404 z 19. júla 2018 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 4 196,40 €. Na základe sťažnosti sťažovateľa okresný súd napadnutým rozhodnutím č. k. 16 C 84/2015-452 z 5. augusta 2019 zmenil výrok uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom a sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 1 689,45 €.

7. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu podľa sťažovateľa neobsahuje jasné a zrozumiteľné argumenty, prečo vyhodnotil zavinenie sťažovateľa a zaviazal ho na náhradu trov konania. V príkrom rozpore s princípom elementárnej spravodlivosti sa pripočítalo zavinenie za odpadnutie predmetu sporu tomu, kto v konaní len bránil svoje subjektívne právo, porušené takým flagrantným spôsobom, že iniciatívne zasiahol prokurátor a vec vyriešil v súlade so žalobným návrhom sťažovateľa v správnom konaní. Tendenčne sa krajský súd zaoberal predovšetkým otázkou „nezavinenia“ zastavenia konania žalovanou, ale nekonkretizuje sťažovateľovo pričinenie na zastavení konania. V tejto časti je preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu samoučelné, formálne a nepreskúmateľné, vykazuje črty svojvôle, keď bez dôsledného a vyčerpávajúceho odôvodnenia zmenil rozhodnutie okresného súdu. Je v rozpore s princípom právneho štátu, ak rozhodnutie o uplatnenom nároku v jednom (katastrálnom) konaní mu je na ujmu v druhom (súdnom) konaní. Procesné zavinenie je potrebné posudzovať z objektívneho hľadiska, čo zrejme vedie k ustáleniu procesnej viny žalovanej v (katastrálnom) konaní o predbežnej otázke, v čoho dôsledku sa žaloba stala neúčelnou a musela byť vzatá späť.

7.1 Nep priznanie práva na náhradu trov konania reálne vzniknutých na súdnu ochranu jeho práv pred skupinou špekulantov má na sťažovateľa tvrdý dopad, pri tarifnej odmene za jeden úkon právnej služby vo výške 303,74 € bez DPH a režijného paušálu, celkovo 5 240,76 €.

8. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu je podľa sťažovateľa v rozpore s princípom právnej istoty vyjadreným v zákone č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), je všeobecné, bez riadne preskúmateľnej

argumentácie týkajúcej sa konkrétnych skutkových a právnych okolností veci. Okresný súd neuviedol, či úkony právnej služby súčasne považuje za účelné vzhľadom na to, že bol neúspešný a slúžili len ako obštrukcie na naťahovanie súdneho sporu. Odôvodnenie oboch napadnutých rozhodnutí je pri spojenom posudzovaní formalistické, obe rozhodnutia sú nepreskúmateľné a arbitrárne.

9. Sťažovateľ poukázal na nálezy ústavného súdu č. k. II. ÚS 569/2017-46 z 20. marca 2018, sp. zn. I. ÚS 225/2019 z 20. augusta 2019 a rozpor napadnutých rozhodnutí s nimi.

10. Dodržanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti odôvodnil právoplatnosťou rozhodnutia okresného súdu 7. augusta 2019, preto posledný deň uplynie 7. októbra 2019.

11. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu a krajského súdu. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Napokon navrhuje uložiť krajskému súdu povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 304,07 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

## **II.**

### **Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava**

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12.2 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13.2 Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15.1 Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15.2 Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

16.1 Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj rozhodovanie o náhrade trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08,

I. ÚS 198/07, Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997). V zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pritom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03). Reálny obsah úpravy náhrady trov konania je daný v Civilnom sporovom poriadku.

17. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné právo obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

### **III.**

#### **Posúdenie vecí ústavným súdom**

18. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

19. Na predbežnom prerokovaní ústavný súd zistil, že ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), obsahuje všetky všeobecné a osobitné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). Sťažnosť je podaná procesne legitimovanými osobami – stranou civilného sporu

(§ 122), po vyčerpaní právnych prostriedkov nápravy priznaných zákonom (§ 132 ods. 2) a je prípustná podľa § 55 zákona o ústavnom súde.

20. Ústavný súd venoval osobitnú pozornosť posúdeniu podmienky dodržania lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ odvodzuje zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti od právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu 7. augusta 2019. Ak sa lehota odvodzuje od tejto právnej skutočnosti, pripadá jej posledný deň na 7. október 2019. Vychádzajúc z tejto okolnosti ústavný súd konštatuje, že lehota na podanie ústavnej sťažnosti je nepochybne zachovaná vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu (ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 2. októbra 2019). Pre posúdenie včasnosti podania ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zisťoval, kedy bolo napadnuté rozhodnutie krajského súdu doručené sťažovateľovi.

### **III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 262/2017-394 z 29. novembra 2017**

21. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, nadobudlo právoplatnosť 18. januára 2018, pričom bolo doručené sťažovateľovi v ten istý deň. Je nepochybné, že ústavná sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu 2. októbra 2019 (na poštovú prepravu podaná 30. septembra 2019) bola podaná po uplynutí predpisanej zákonnej lehoty dvoch mesiacov, ktorá sťažovateľovi uplynula 18. marca 2018.

22. Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 124

zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

23. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

### **III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 16 C 84/2015-452 z 5. augusta 2019**

24. Sťažovateľ tvrdí že napadnuté rozhodnutie okresného súdu je v rozpore s princípom právnej istoty, je všeobecné, nie je v ňom uvedené posúdenie účelnosti úkonov právnej služby vzhľadom na neúspešnosť žalovanej a na obštrukčnú povahu týchto úkonov, je formalistické, nepreskúmateľné a arbitrárne. Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné zdôrazniť, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu je podľa obsahu uznesením o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, ktoré vychádza z už právoplatného rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. 1 CSP (podrobnejšie v časti IV tohto uznesenia). Preto prieskum napadnutého rozhodnutia okresného súdu a závery ústavného súdu smerujú výlučne k posúdeniu ústavnoprávnej udržateľnosti rozhodnutia o výške trov.

25. Ústavný súd vo svojich doterajších rozhodnutiach zreteľne definoval podmienky, pri existencii ktorých má chybná aplikácia podústavného práva všeobecným súdom za následok porušenie základných práv či slobôd jednotlivca. Je to tak vtedy, ak neprípustne postihuje niektoré zo základných práv a slobôd, prípadne opomína možný iný ústavne konformný výklad alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia zo štandardov výkladu, ktorý je v praxi rešpektovaný, prípadne je v extrémnom rozpore s požiadavkami vecne priliehavého a rozumného usporiadania posudzovaného právneho vzťahu či v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti (I. ÚS 263/2016).

26. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

27. Ústavný súd tiež opakovane pripomína v súlade so svojou konštantnou judikatúrou, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmavať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

28. Vychádzajúc z takto vymedzených mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením namietaného uznesenia okresného súdu s osobitným zameraním na tú časť, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná. Nemohol však pritom nezohľadniť aj uznesenie okresného súdu č. k. 16 C 84/2015-404 z 19. júla 2018 vydané vyšším súdnym úradníkom, ktoré bolo napadnutým rozhodnutím okresného súdu zmenené. Okresný súd ním uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 4 196,84 €, ktoré pozostávali zo 6 úkonov právnej služby (1. prevzatie a príprava

zastúpenia 28. októbra 2015, 2. návrh na prerušenie konania z 30. októbra 2015, 3. odvolanie z 26. januára 2016, 4. odvolanie z 28. júna 2016, 5. odvolanie proti trovám z 12. júna 2017 a 6. vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľa z 27. júla 2017), režijných paušálov a dane z pridanej hodnoty.

29. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu obsahuje zhrnutie obsahu uznesenia okresného súdu č. k. 16 C 84/2015-404 z 19. júla 2018, zhrnutie obsahu sťažnosti sťažovateľa proti nemu a zhrnutie vyjadrenia žalovanej k sťažnosti sťažovateľa. Obsahuje posúdenie prípustnosti sťažnosti, relevantné právne ustanovenia a teoretické východiská rozhodovania. Okresný súd zaujal stanovisko k všeobecnej námietke sťažovateľa o neúčelnosti trov žalovanej, s ktorou sa nestotožnil. Všetky trovy žalovanej podľa neho nemožno považovať za neúčelné, pretože nemožno vyvodit' záver o tom, že žalovaná nebola v práve. Dôvodnosť a účelnosť trov pri zastavení konania súd neposudzuje s ohľadom na výsledok sporu (meritórne rozhodnutie). Neprijal ani námietku sťažovateľa o zvážení použitia moderačného práva v rámci rozhodovania o výške trov konania.

29.1 Vo vzťahu k námietke neúčelnosti trov konania za jednotlivé úkony právnej služby okresný súd uzavrel, že tri úkony právnej služby (návrh na prerušenie konania z 30. októbra 2015, odvolanie z 26. januára 2016 a odvolanie z 28. júna 2016) neboli účelné a dôvodné. Týkali sa veci samej, ale neboli účelne vynaloženými na bránenie práv žalovanej. Návrh na prerušenie konania bol okresným súdom aj krajským súdom posúdený ako nedôvodný, preto nebol úkonom slúžiacim na účinné bránenie práva žalovanej. Ani naň nadväzujúce odvolania neboli v konaní hospodárnymi a objektívne nevyhnutnými na účinné bránenie práva žalovanej a dosiahnutie legitímneho cieľa.

29.2 Námietku neúčelnosti vyjadrenia k vyjadreniu sťažovateľa z 27. júla 2017 považoval okresný súd za neopodstatnenú. Tento úkon považoval za preukázaný podľa obsahu spisu, odôvodnený a účelne vynaložený, pretože žalovaná bola na vyjadrenie k podaniu sťažovateľa vyzvaná súdom a reagovala na argumenty týkajúce sa zavinenia o zastavení konania, smerujúce k bráneniu práva žalovanej na náhradu trov konania.

29.3 Okresný súd sa zaoberal aj sťažovateľovou námietkou týkajúcou sa výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Zistil správnosť úvahy pri ocenení predmete konania (nehnutel'nosti – pozemku), cena ktorého vyplývala

z kúpnych zmlúv uzatváraných so spoločnosťou [REDACTED], a znaleckého posudku. Poukázal aj na rovnaký spôsob určenia hodnoty predmetu konania samotným sťažovateľom v žalobe a neskôr počas konania.

30. Okresný súd preto považoval podanú sťažnosť sťažovateľa za čiastočne dôvodnú, preto zmenil uznesenie č. k. 16 C 84/2015-404 z 19. júla 2018 a priznal žalovanej náhradu trov konania vo výške 1 689,45 €. Uviedol výpočet uvedenej sumy zloženej z úkonov právnej služby, režijného paušálu a dane z pridanej hodnoty.

31. Aj napriek zásade úspechu vo veci, ktorú sťažovateľ akcentuje a ktorú nemožno s prihliadnutím na výsledok konania spochybniť, ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania nemožno opomenúť ani skutočnosť, že trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (III. ÚS 481/2015, II. ÚS 78/03).

32. Ústavný súd preskúmal, či otázka posúdenia účelnosti celkových trov konania okresným súdom nevykazuje extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, čím by nadobudla táto otázka ústavnoprávny rozmer. Je zrejmé, že účelnosť vynaložených výdavkov je podmienkou ich zaradenia pod legálnu definíciu trov konania a následne priznania ich náhrady, pričom táto podmienka je v zákone explicitne vyjadrená (§ 251 CSP). Základným východiskom je, že ide o všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Všeobecnému súdu preto prináleží hodnotiť ako

kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť. Táto otázka je vecou úvahy (diskrécie) súdu, ktorá však musí byť vždy primerane odôvodnená.

33. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia sa podľa názoru ústavného súdu nachádza v rámci hraníc ústavnej udržateľnosti, pretože pri aplikovaní základného práva na súdnu ochranu okresný súd nevyužil taký výklad a ani také interpretačné postupy, následkom ktorých by sa jeho rozhodnutie stalo arbitrárne (svojvoľné) a nepreskúmateľné. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu obsahuje dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie. Okresný súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné zákonné ustanovenie (§ 251 CSP) podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne akceptovateľným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Okresný súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom vznesené námietky týkajúce sa účelnosti úkonov právnej služby, na prerokovaný prípad aplikoval relevantné hmotnoprávne a procesnoprávne ustanovenia v tom čase účinných všeobecne záväzných právnych predpisov a svoje rozhodnutie o zmene uznesenia okresného súdu z 19. júla 2018 ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je primerané tomu, že ide o rozhodnutie o náhrade trov konania a nemožno ho *prima facie* považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

34. O arbitrárnosť právnych záverov pritom ide spravidla vtedy, keď súd vôbec nedal uspokojujúcu odpoveď na argumenty predložené účastníkom, alebo ak právne závery, ku ktorým súd dospel, nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov pomocou prípustných interpretačných metód, alebo keď k súdom vyvodeným právnym záverom v konkrétnej veci už *prima facie* nie je možné dôjsť podradením zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu. Takéto nedostatky odôvodnenia totiž porušujú základného právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 440/2011). Ústavný súd v tomto prípade nespozoroval arbitrárnosť, keďže závery okresného súdu boli založené na zrozumiteľnej úvahe o účelnosti posudzovaných úkonov právnej služby, rešpektujúcej zmysel relevantného ustanovenia procesného predpisu a skutkové okolnosti prípadu.

#### IV.

#### Závery ústavného súdu

35. Nová právna úprava procesných predpisov účinná od 1. júla 2016 rozdelila rozhodovanie o trovách na dve samostatné fázy. Prvou fázou je rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, o ktorom súd rozhodne v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (napr. rozhodnutím vo veci samej, zastavením konania a pod.). O nároku na náhradu trov konania rozhoduje vždy sudca alebo senát, a to i bez návrhu (§ 262 ods. 1 CSP). Výrok o nároku na náhradu trov konania obsahuje každé rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, a to aj v prípade, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Druhou fázou je rozhodnutie o výške nároku na náhradu trov konania. Rozhodovanie o výške náhrady trov konania sa novou právnou úpravou civilného procesu prenieslo do časti konania po jeho právoplatnom skončení, keď výsledok sporového konania je už nespochybniteľný, a preto aj miera úspechu [prípadne iných okolností (§ 257 CSP)] z hľadiska trov je jednoznačne určená. Preto o výške trov konania rozhoduje súd uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník [§ 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení zákona č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov]. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, ktoré vydá, o výške trov konania je vždy prípustná sťažnosť (§ 239 ods. 1 CSP).

36. Sťažovateľ podľa obsahu jeho ústavnej sťažnosti nesúhlasí s napadnutým rozhodnutím krajského súdu vydaným v prvej fáze o nároku na náhradu trov konania. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu je však právoplatné a ústavná sťažnosť smerujúca proti nemu bola odmietnutá ako oneskorene podaná (časť III.1 uznesenia). Preto za takéhoto právneho stavu nie je možné zaoberať sa otázkou jeho vecnej správnosti v konaní o ústavnej sťažnosti pri ústavnom prieskume (na neho nadväzujúceho) napadnutého rozhodnutia okresného súdu o výške trov konania. Opačný prístup ústavného by bol neprípustným rozširovaním svojich právomocí a zasahovaním do právneho stavu nastoleného všeobecnými súdmi.

37. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

38. Ak okresný súd rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu z 19. júla 2018 o výške trov konania podľa § 262 a § 250 ods. 2 CSP vydaného vyšším súdnym úradníkom, vychádzajúc z právoplatného rozhodnutia o nároku na náhradu trov (napadnuté rozhodnutie krajského súdu), zmenil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 1 689,45 €, tak týmto rozhodnutím nedal príčinu, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohla ústavný súd viesť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené má za následok potrebu posúdiť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú, čo je dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav DURIŠ  
predseda senátu